

Stowarzyszenie Kominy Polskie

Seminarium

***Poświęcone bezpieczeństwu eksploatacji
kominów i instalacji spalinowych***

Poznań – 23 kwietnia 2008

„Wymagania prawa dotyczące stosowania wyrobów budowlanych do konstruowania kominów - w świetle przepisów ustawy *Prawo budowlane* oraz ustawy *o wyrobach budowlanych*”.

dr inż. Jerzy Baryłka
Główny Urząd Nadzoru Budowlanego

Zagadnienia

1. Źródła wymagań dotyczących zasad wprowadzania do obrotu i stosowania wyrobów budowlanych przy wykonywaniu robót budowlanych; [Slajd 4](#)
2. Które wyroby są wyrobami budowlanymi w świetle przepisów ustawy o wyrobach budowlanych? [Slajd 10](#)
3. Zasady wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych. [Slajd 23](#)
4. Jakie wyroby mogą być stosowane przy wykonywaniu robót budowlanych? [Slajd 19](#)
5. System nadzoru rynku wyrobów budowlanych w Polsce [Slajd 64](#)
6. Kontrola stosowania wyrobów budowlanych [Slajd 112](#)
7. Odpowiedzialność za stosowanie wyrobów w budownictwie [Slajd 106](#)
8. Sankcje karne za naruszenie art. 10 PB [Slajd 85](#)

Wymagania prawa dotyczące stosowania wyrobów budowlanych do konstruowania kominów wynikające z przepisów:

- 1) ustawy *Prawo budowlane* oraz
 - 2) ustawy *o wyrobach budowlanych*
- stanowią efekt wdrożenia do przepisów prawa polskiego przepisów Dyrektywy 89/106/98/EWG zwanej dyrektywą budowlaną, która stanowi jedną z 26 dyrektyw tzw. nowego podejścia określających zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i jakości - jakie powinny spełniać wyroby, aby mogłyby być sprzedawane na rynku Unii Europejskiej.

Dyrektywy nowego podejścia

D1

D2

D3

Dyrektywa o wyrobach budowlanych

Ustawa o systemie oceny zgodności

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów

Ustawa o wyrobach budowlanych

Ustawa Prawo budowlane

System nadzoru rynku wyrobów w Polsce

Sfera produkcji
wyrobów
budowlanych

Sfera obrotu
wyrobami
budowlanymi

Sfera stosowania
wyrobów
budowlanych



Budowa obiektów

Eksploatacja obiektów
Użytkowanie obiektów
Utrzymywanie obiektów

Ustawa o wyrobach budowlanych

Ustawa Prawo budowlane

Ustawa o wyrobach budowlanych

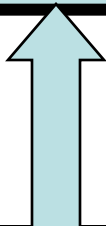
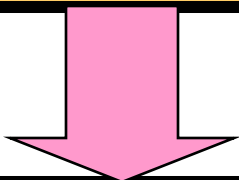
WINB, GINB

Wyroby budowlane wprowadzone do obrotu

Stosowanie wyrobów budowlanych

PINB, WINB, GINB

Ustawa Prawo budowlane



Ustawa Prawo budowlane normuje:

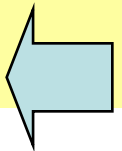
1) Działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych,

oraz

2) Zasady działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach.

Ustawa o wyrobach budowlanych normuje:

- 1) zasady wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych,
- 2) zasady kontroli wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu oraz
- 3) zasady działania organów administracji publicznej w tej dziedzinie (*tzn. dziedzinie wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu*).



**Które wyroby są wyrobami
budowlanymi w świetle przepisów
ustawy o wyrobach budowlanych?**

Definicja wyrobu budowlanego

art. 2 pkt 1 ustawy o wyrobach budowlanych:

Rzecz ruchoma, bez względu na stopień jej przetworzenia, przeznaczoną do obrotu, **wytworzoną w celu zastosowania w sposób trwały w obiekcie budowlanym**, wprowadzoną do obrotu jako wyrób pojedynczy lub jako zestaw wyrobów do stosowania we wzajemnym połączeniu stanowiącym integralną całość użytkową i **mającą wpływ na spełnienie wymagań podstawowych**, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy Prawo budowlane.

wymagania podstawowe:

- *bezpieczeństwa konstrukcji,*
- *bezpieczeństwa pożarowego,*
- *bezpieczeństwa użytkowania,*
- *odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska,*
- *ochrony przed hałasem i drganiami,*
- *oszczędności energii i odpowiedniej izolacyjności cieplnej przegród.*

Nie każdy wyrób spełniający wymagania definicji wyrobu budowlanego jest wyrobem budowlanym w rozumieniu ustawy o wyrobach budowlanych i podlega jej regulacjom.

Katalog wyrobów objętych ustawą o wyrobach budowlanych

- wyroby objęte zakresem przedmiotowym **mandatów Komisji Europejskiej** na opracowanie norm zharmonizowanych z dyrektywą 89/106 EWG oraz wytycznych do europejskich aprobat technicznych. Wykaz tych mandatów wraz z ich zakresem przedmiotowym został ogłoszony przez Ministra Infrastruktury, w drodze obwieszczenia, w Monitorze Polskim ([M.P.2004.32.571](#)).
- wyroby nieobjęte ww. mandatami, jeżeli zostaną umieszczone w wykazie wyrobów budowlanych, nieobjętych tymi mandatami, dla których **możliwe jest ustanowienie aprobaty technicznej**, wydanym, w drodze rozporządzenia właściwego ministra, na wniosek właściwej jednostki aprobowanej. Możliwość określenia ww. wykazu przewiduje art. 9 ust. 7 ustawy o *wyrobach budowlanych*.

Wymienione mandaty Komisji Europejskiej są obszernymi dokumentami, zawierającymi

- 1) część formalną, dotyczącą warunków realizacji zlecenia na opracowanie zharmonizowanych specyfikacji technicznych,**
- 2) część opisową - wiążącą wymagania podstawowe z właściwościami wyrobów oraz**
- 3) część dotyczącą zasad oceny zgodności wyrobów.**

Ze względu na charakter harmonizacji wyrobów budowlanych, wiąże ona wymagania stawiane wyrobom budowlanym z ich zamierzonym zastosowaniem.

Wyroby budowlane pod nazwą:

**Kominy, przewody kominowe i
wyroby specjalne**

**zostały objęte zakresem
przedmiotowym mandatu KE nr 105**

**Wyroby objęte mandatami KE na opracowanie norm zharmonizowanych
(30 mandatów)**

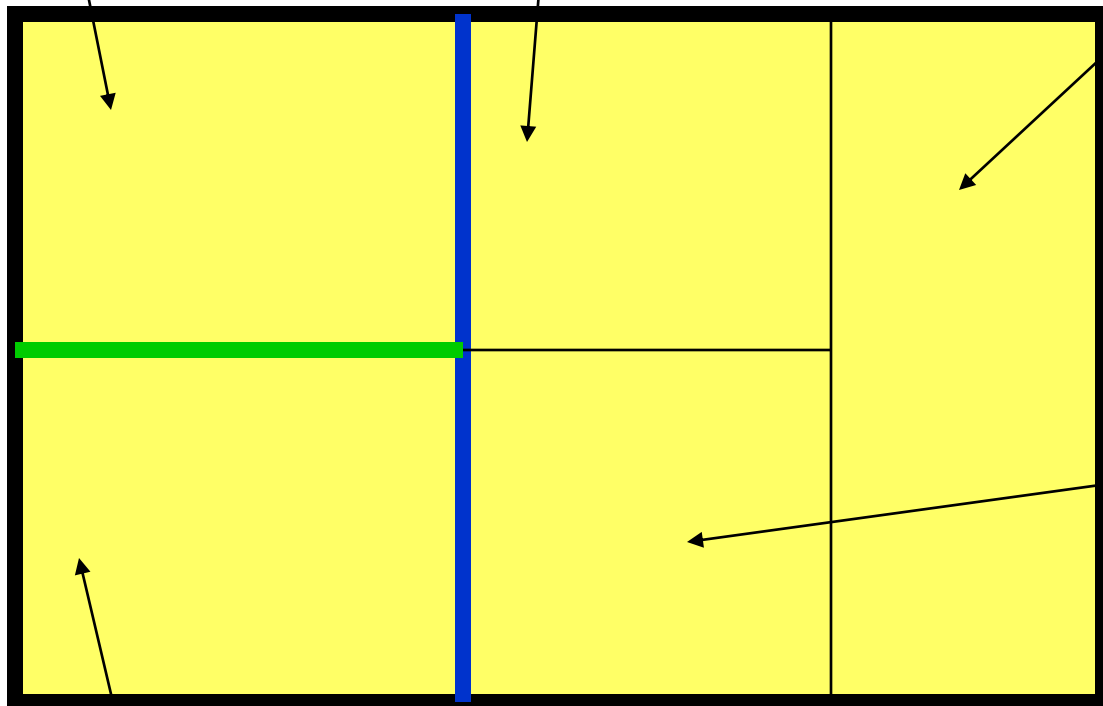
Wyroby nieobjęte mandatami ujęte w wykazie określonym w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury, dla których możliwe będzie ustanowienie aprobaty technicznej

Wyroby umieszczone w określonym przez Komisję Europejską wykazie wyrobów mających niewielkie znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa, dla których producent wydał deklarację zgodności z uznanymi regulami sztuki budowlanej

Wyroby nie objęte mandatami dla których KE wydała zgodę na udzielanie europejskiej aprobaty technicznej (110 wyrobów)

Wyroby budowlane objęte definicją zawartą w ustawie o wyrobach budowlanych

Wyroby objęte mandatami KE na opracowanie wytycznych do europejskich aprobat technicznych (29 mandatów)



Wyroby objęte mandatami KE na opracowanie norm zharmonizowanych (30 mandatów)

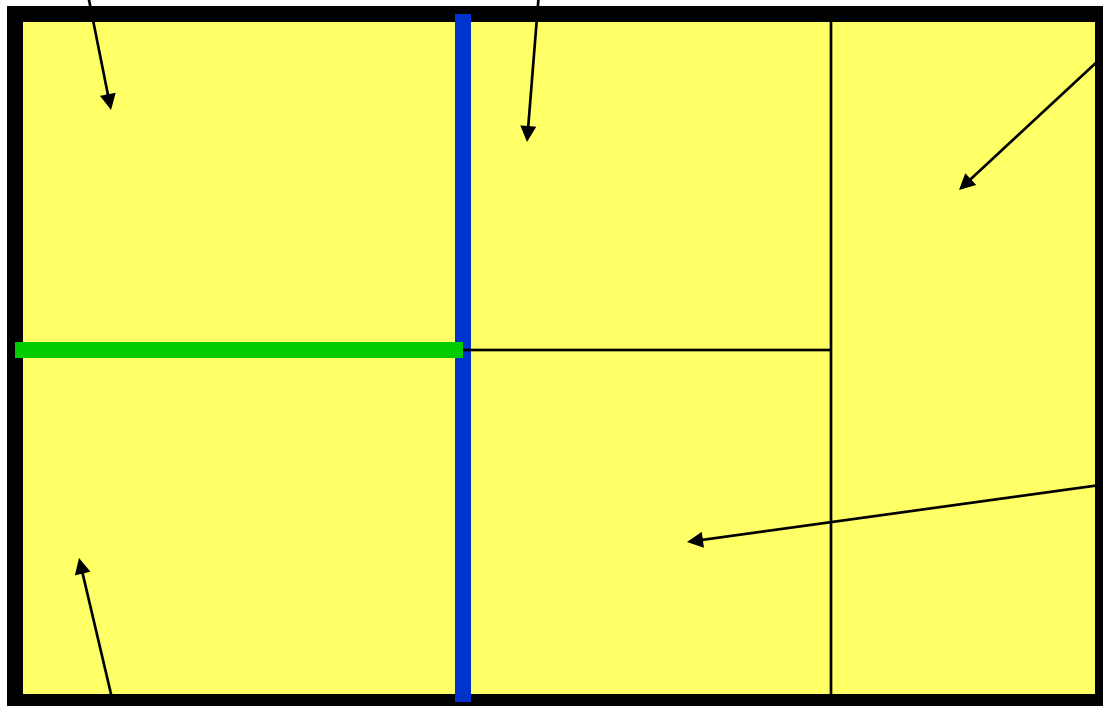
Wyroby nieobjęte mandatami ujęte w wykazie określonym w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury, dla których możliwe będzie ustanowienie aprobaty technicznej

Wyroby umieszczone w określonym przez Komisję Europejską wykazie wyrobów mających niewielkie znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa, dla których producent wydał deklarację zgodności z uznanymi regulami sztuki budowlanej

Wyroby nie objęte mandatami dla których KE wydała zgodę na udzielanie europejskiej aprobaty technicznej (110 wyrobów)

Wyroby budowlane objęte definicją zawartą w ustawie o wyrobach budowlanych

Wyroby objęte mandatami KE na opracowanie wytycznych do europejskich aprobat technicznych (29 mandatów)



Ogólne dyspozycje zawarte w mandacie 105 – Kominy, przewody kominowe i wyroby specjalne.

Postać	Materiały	Wyroby do wzięcia pod uwagę
Rury Kształtki	Gliniane/ceramiczne Beton Metal Tworzywa sztuczne	<p>Prefabrykowane betonowe kształtki kominowe. Wstępnie formowane kształtki do kominów metalowych. Kanały spalinowe z betonu i materiałów ogniotrwałych. Kanały spalinowe ze stali i emalii ceramicznej Giętkie kanały spalinowe z aluminium i stali nierdzewnej. Przewody kominowe dwu- lub trójwarstwowe, Przewody kominowe z izolowaną obudową. Prefabrykowane przewody kominowe i kominy</p>
Bloki	Kamien Gliniane/ceramiczne Beton	<p>Bloki/ cegły do przewodów kominowych i kominów Systemy składające się z bloków i kanałów spalinowych Betonowe systemy przewodów kominowych typu monoblok</p>
Elementy składowe	Gliniane/ ceramiczne Beton Metal	<p>Końcówki przewodów kominowych np. nasady kominowe, elementy zakończeń, nasady kalenicowe Urządzenia zapewniające zrównoważony przepływ</p>
		Kominy dostawne
		Kominy wolnostojące

ZAŁĄCZNIK 2

WARUNKI TECHNICZNE ODNIESIENIA

Grupa:

KOMINY, PRZEWODY KOMINOWE I WYROBY SPECJALNE.

(elementy budowlane i zestawy odprowadzające dym i gazy ze spalania z urządzenia grzewczego na zewnątrz obiektu)

Podgrupy wyrobów:

1) KOMINY PREFABRYKOWANE: ELEMENTY WYSOKOŚCI KONDYGNACJI

Kompatybilne elementy składowe uzyskiwane od jednego producenta odpowiedzialnego za wyroby do całego komina.

2) KANAŁY SPALINOWE: ELEMENTY LUB BLOKI

Części komina stosowane do odprowadzania gazów ze spalania z kominków i urządzeń grzewczych do atmosfery (prefabrykowane kształtki kominów betonowych, wstępnie formowane kształtki do kominów metalowych, kanały spalinowe z betonu i materiałów ogniotrwałych, giętkie przewody spalinowe ze stali nierdzewnej, przewody kominowe z izolowaną obudową, prefabrykowane przewody kominowe i inne). Obejmują również rury kanałów spalinowych łączące urządzenie grzewcze z kominem.

3) KOMINY WIELOWARSTWOWE: ELEMENTY LUB BLOKI

Kominy wielomateriałowe i ich elementy składowe, złożone z przewodu spalinowego, elementów łączących i wyposażenia stosowane do odprowadzania produktów spalania z urządzeń grzewczych do atmosfery (dwu- lub trójwarstwowe przewody kominowe, urządzenia zapewniające zrównoważony przepływ i inne).

4) JEDNOŚCIENNE BLOKI KOMINOWE

Bloki przewodów kominowych stosowane do budowy kominów, które służą odprowadzaniu produktów spalania z kominka lub urządzeń grzewczych do atmosfery (systemy bloków i przewodów spalinowych, betonowe systemy przewodów kominowych typu monoblok i inne)

5) ZESTAWY DO KOMINÓW WOLNOSTOJĄCYCH I KOMINÓW DOSTAWIANYCH

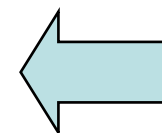
Kominy umieszczane na rynku, które montuje się z zestawu kompatybilnych elementów kominowych uzyskanych od jednego producenta, który odpowiada za wyroby do całego komina.

6) ZAKOŃCZENIA KOMINÓW

Złączki instalowane na zakończeniu komina, które mogą mieć właściwości aerodynamiczne wykorzystywane przy budowie kominów służących do odprowadzania produktów spalania z kominka lub urządzenia grzewczego do atmosfery (wentylatory kominowe, nasady kominowe, np. nasady kominowe, elementy zakończeń, nasady kalenicowe)

Zbiorcza tablica cech , które powinny być objęte harmonizacją w zakresie kominów, przewodów kominowych i wyrobów specjalnych

Cechy, które powinny być objęte normą zharmonizowaną					
Lp	Właściwości użytkowe	Elementy kominów	Zestawy	Nasady	Trwałość
1	Odporność na obciążenie wiatrem: - stateczność, - wytrzymałość na ściskanie		T T		TAK (ze względu na chemikalia/korozję)
2	Reakcja na ogień (w odniesieniu do przewodów spalinowych z tworzyw sztucznych) Odporność ogniowa -Odporność na pożar sadzy G - Izolacyjność ogniowa I - szczelność ogniowa E	T T	T T		
3	- Szczelność na gaz/przecieki - Opór przepływu (<i>tylko w odpowiednich przypadkach</i>) - Wymiarowanie/przewodność cieplna (<i>tylko w odpowiednich przypadkach</i>) - Odporność na szok termiczny	T T T T	T T T T	T	TAK (ze względu na chemikalia/korozję)
4	- Odporność na zamrażanie/odmrażanie (<i>jeżeli ma zastosowanie</i>) -Wytrzymałość na: • rozciąganie (<i>tylko w odniesieniu do zamocowań kominów</i>), • rozciąganie przy zginaniu, • ściskanie	T T T	T T		TAK (ze względu na korozję)



Wyroby budowlane, które są wprowadzane do obrotu, muszą posiadać **właściwości użytkowe umożliwiające prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym obiektom budowlanym**, w których mają być zastosowane, spełnienie tzw. **wymagań podstawowych**.

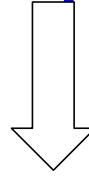
Jest to idea określona w dyrektywie **89/106/EWG**.

Idea ta i pojęcie „**wymagań podstawowych**” zostały przeniesione do ustawy Prawo budowlane - nowelizacją tej ustawy z dnia **22.08.1997r.**

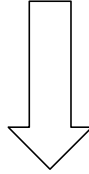
By zapewnić możliwość spełnienia przez obiekty budowlane wymagań podstawowych, należy określić niezbędne cechy i wymagania, jakie powinny posiadać wyroby budowlane, przy zastosowaniu których obiekty te są realizowane.

Dokumenty techniczne, które określają takie wymagania dla poszczególnych wyrobów, nazywane są aktualnie - specyfikacjami technicznymi.

wymagania podstawowe



dokumenty interpretacyjne



specyfikacje techniczne

dokumenty interpretacyjne :

- określają zależności między wymaganiami podstawowymi dla obiektów, a wymaganiami określonymi w specyfikacjach technicznych dla wyrobów
- nadają ostateczną formę wymaganiom podstawowym i uszczegółwiają je, wskazując klasy i poziomy
- określają cechy wyrobów i ich klasy, które należy brać pod uwagę w specyfikacjach technicznych wyrobów.

Proces ustanawiania hEN

- **Formułowanie mandatu**
- Prace CEN nad przygotowaniem **Programu prac** z listą wymaganych norm do opracowania objętych mandatem i norm pomocniczych
- Zatwierdzenie Programu prac przez Komisję Europejską
- **Opracowanie projektu normy** europejskiej przez CEN
- **Ankietyzacja projektu normy**, rozpatrywanie wniesionych uwag
- **Przyjęcie normy** na zasadzie konsensu **w CEN** jako normy **EN**
- Przekazanie normy do Komisji Europejskiej
- **Decyzja Komisji Europejskiej o uznaniu** normy europejskiej **za normę zharmonizowaną** z dyrektywą i ogłoszenie tej decyzji w Dzienniku Urzędowym Wspólnot. Norma otrzymuje **statut normy hEN dopiero po ogłoszeniu decyzji w Dzienniku Urzędowym.**
- Wdrożenie normy zharmonizowanej **do systemów krajowych** i jej **publikacja jako norm krajowych.**

zharmonizowana norma europejska

jako norma europejska (lub jej część) **opracowana na podstawie mandatu** i wypełniająca postanowienia **DWB:**

- **określa** charakterystyki i **właściwości użytkowe** **wyrobu**
- podaje **metody** (obliczania, badania) weryfikacji cech
- ustala **system oceny zgodności**
- ustala **zasadnicze cechy** (dane), które należy podać w oznaczeniach **towarzyszących oznakowaniu CE**

Komisja Europejska zakłada, że jak największa liczba wyrobów budowlanych powinna być objęta zharmonizowanymi normami, opracowywanymi przez Europejski Komitet Normalizacyjny CEN.

Zlecenie skierowane do CEN, zwane mandatem, wiąże się z przyznaniem środków na wykonanie objętych nim zadań.

Procedura udzielania zlecenia (mandatu) i zasady działania CEN w obszarze prac normalizacyjnych finansowanych przez Komisję Europejską są ściśle regulowane a sama procedura jest wieloetapowa i złożona.

Szacuje się, że ze względu na szeroki zakres przedmiotowy dyrektywy 89/106/EWG, do pełnej harmonizacji wyrobów nią objętych potrzeba będzie ponad 500 norm przedmiotowych, obejmujących niekiedy całe grupy wyrobów.

Rodzaje specyfikacji technicznych

W systemie europejskim

- 1) zharmonizowane normy europejskie hEN dla wyrobów stosowanych tradycyjnie
- 2) europejskie aprobaty techniczne ETA dla wyrobów innowacyjnych krajowa specyfikacja techniczna (norma krajowa) państwa członkowskiego UE lub EOG uznana przez Komisję Europejską za zgodną z wymaganiami podst. - możliwość przewidziana art.4.3 Dyrektywy.

w systemie krajowym

Polskie Normy wyrobów	PN
aprobaty techniczne (krajowe)	AT

Podstawowe różnice

między normami wyrobu a aprobatami:

1. **Normy wyrobów** stanowią **zasadniczą grupę specyfikacji** technicznych określających cechy i wymagania dla wyrobów budowlanych.
Aprobaty techniczne stanowią uzupełniającą grupę specyfikacji technicznych, wydawanych - z zasady - **dla wyrobów innowacyjnych**.
2. **Normy wyrobów** są specyfikacjami technicznymi, które każdy producent może stosować.
Natomiast **aprobaty techniczne** są wydawane dla określonego producenta.

Przykładowe normy zharmonizowane dotyczące wyrobów budowlanych określonych jako:

Kominy, przewody kominowe i wyroby specjalne.

PN-EN 1457:2003/AC:2007 Kominy. Ceramiczne wewnętrzne przewody kominowe. Wymagania i metody badań.

PN-EN 1806:2008 Kominy. Ceramiczne bloczki kształtowe do kominów jednopowłokowych. Wymagania i metody badań.

PN-EN 1856-1:2005/A1:2007 Kominy. Wymagania dotyczące kominów metalowych. Część 1: Części składowe kominów.

PN-EN 1856-2:2006 Kominy. Wymagania dotyczące kominów metalowych. Część 2: Metalowe kanały wewnętrzne i metalowe łączniki.

PN-EN 1857:2005/AC:2007 Kominy. Części składowe. Betonowe kanały wewnętrzne.

PN-EN 13069:2007 Kominy. Ceramiczne obudowy systemów kominowych. Wymagania i badania.

PN-EN 13084-5:2005/AC:2006 Kominy wolno stojące. Część 5. Materiał dla wykładziny murowej. Specyfikacja wyrobu. (oryg.)

Aprobata techniczna może być udzielona dla wyrobu budowlanego, dla którego:

- 1) nie ustanowiono Polskiej Normy wyrobu, albo**
- 2) wyrobu budowlanego, którego właściwości użytkowe, odnoszące się do wymagań podstawowych, różnią się istotnie od właściwości określonych w Polskiej Normie wyrobu, objętego mandatem udzielonym przez Komisję Europejską na opracowanie europejskiej normy zharmonizowanej lub wytycznych do europejskich aprobat technicznych.**

Wykaz mandatów zamieszczony jest w obwieszczeniu Ministra Infrastruktury z dnia 5 lipca 2004 r. (Monitor Polski Nr 32/2004, poz. 571).

APROBATY TECHNICZNE

Aprobata techniczna nie jest dokumentem dopuszczającym wyrób budowlany do wprowadzania do obrotu, a jedynie dokumentem stwierdzającym pozytywną ocenę techniczną do określonego stosowania wyrobu budowlanego, **jeżeli zostanie on wytworzony zgodnie z wymaganiami określonymi w tej aprobacie.**

- aprobata techniczna **nie jest** dokumentem upoważniającym do oznakowania wyrobu znakiem budowlanym przed wprowadzeniem do obrotu

**W Polsce aprobaty techniczne dla
zestawów kominowych wydaje**

**Instytut Górnictwa Naftowego i
Gazownictwa w Krakowie.**

Do zasadniczych cech, które powinny być deklarowane przez producenta komina, zgodnie ze specyfikacją techniczna zalicza się:

1) Maksymalną temperaturę T (np. T 450),

2) Klasę szczelności (np. N1) składającą się z oznaczenia literowego określającego rodzaj pracy komina, np.:

N – komin podciśnieniowy $p = 20 - 40 \text{ Pa}$,

P – komin nadciśnieniowy $p = 200 \text{ Pa}$,

H – komin wysokociśnieniowy $p = 5000 \text{ Pa}$

oraz oznaczenia cyfrowego oznaczającego klasę szczelności;

3) Odporność na kondensat (W – w stanie mokrym, D – w stanie suchym);

4) Odporność na korozję Vm (V1-V3 materiał hutniczy bez atestu, Vm – producent przyjmuje atest hutny);

5) Specyfikację materiałową (np. L500050);

6) Odporność na pożar sadzy (G – odporny, O – nieodporny);

7) Minimalną odległość od elementów palnych

Przykład znakowania komina metalowego

Wkłady kominowe

PN EN 1856-1 T450 N1 W Vm L50050 G500

Numer normy

Maksymalna temperatura pracy

Klasa ciśnienia (podciśnieniowy)

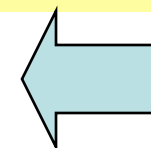
Odporność na kondensat (odporny)

Odporność na korozję (odporny na skropliny spalin)

Specyfikacja materiałowa (stal 1.4404, grubość mater. .0,XX mm)

Odporność na pożar sadzy (odporny),

odległość od mat. palnych (500 mm)



**JAKIE WYROBY
MOGĄ BYĆ STOSOWANE
PRZY WYKONYWANIU ROBÓT
BUDOWLANYCH?**

art. 10 ustawy **Prawo budowlane**

Przy wykonywaniu robót budowlanych **można stosować wyroby**, spełniające warunki:

- **wytworzone w celu zastosowania w obiekcie budowlanym** w sposób trwały,
- **o właściwościach użytkowych**, umożliwiających prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym obiektom budowlanym **spełnienie wymagań podstawowych**, o których mowa w art. 5 ust. 1. pkt 1 ustawy Prawo budowlane
- **wyłącznie, jeżeli wyroby te zostały wprowadzone do obrotu zgodnie z przepisami odrębnymi.**

Przykładowe **przepisy odrębne** dotyczące wprowadzania do obrotu wyrobów stosowanych w budownictwie:

- **ustawa o wyrobach budowlanych** (Dz.U.1994.92.881),
którą wdrożono dyrektywę **89/106 EWG** - określa zasady
wprowadzania do obrotu **wyrobów budowlanych**
- **rozporządzenie** Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej **w sprawie
zasadniczych wymagań dla sprzętu elektrycznego**(Dz.U.2003.49.414),
którym wdrożono dyrektywę **73/23 EWG**
np. przewody do układania na stałe, do instalacji elektrycznych
- **rozporządzenie** Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej **w sprawie
zasadniczych wymagań dla urządzeń spalających paliwa gazowe**
(Dz.U.2003.91.859),
którym wdrożono dyrektywę **90/396/EWG** np. kotły c.o. opalane gazem
- **rozporządzenie** Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej **w sprawie
zasadniczych wymagań dla dźwigów i ich elementów bezpieczeństwa**
(Dz.U.2003.99.912),
którym wdrożono dyrektywę **97/23 WE**

WYROBY STOSOWANE PRZY WYKONYWANIU ROBÓT BUDOWLANYCH

**MAJĄCE WPŁYW
NA SPEŁNIENIE
WYMAGAŃ PODSTAWOWYCH**

**NIE MAJĄCE WPŁYWU
NA SPEŁNIENIE
WYMAGAŃ
PODSTAWOWYCH**

dopuszczenie do obrotu regulowane:

**ustawą o
wyrobach
budowlanych**
Dz.U.2004.92.881



**wyroby
budowlane**
znakowane:
• oznakowaniem
CE
• znakiem
budowlanym

**innymi
przepisami**

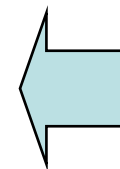


wyroby
(w tym)
znakowane:
• oznakowaniem
CE

**nie
regulowane
innymi
przepisami**



wyroby
nie oznakowane



ZASADY WPROWADZANIA DO OBROTU WYROBÓW BUDOWLANYCH

Pojęcie wprowadzenie do obrotu

Zgodnie z art. 5 pkt 2 ustawy o *systemie oceny zgodności*

„Przez wprowadzenie do obrotu należy rozumieć udostępnienie przez producenta, jego upoważnionego przedstawiciela lub importera:

1) nieodpłatnie albo za opłatą,

2) po raz pierwszy na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym

wyrobu w celu jego używania lub dysponowania.

(ustawa z dnia 15 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz o zmianie niektórych innych ustaw - Dz. U. Nr 249, poz. 1834)

Wyroby budowlane, które mogą być wprowadzone na rynek krajowy

Wyroby budowlane oznakowane CE

Wyroby budowlane nie oznakowane umieszczone przez Komisję Europejską w wykazie wyrobów mających niewielkie znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa

Wyroby budowlane oznakowane znakiem budowlanym B

Regionalne wyroby budowlane (oznakowane znakiem budowlanym B)

Wyroby budowlane dopuszczone do jednostkowego stosowania w obiekcie budowlanym

Wyroby budowlane dopuszczone do obrotu przed dniem 01.05.2004r.

Wyroby budowlane, które mogą być wprowadzone na rynek krajowy

Wyroby budowlane oznakowane CE

Wyroby budowlane nie oznakowane umieszczone przez Komisję Europejską w wykazie wyrobów mających niewielkie znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa

Wyroby budowlane oznakowane znakiem budowlanym B

Regionalne wyroby budowlane (oznakowane znakiem budowlanym B)

Wyroby budowlane dopuszczone do jednostkowego stosowania w obiekcie budowlanym

Wyroby budowlane dopuszczone do obrotu przed dniem 01.05.2004r.

Po uzyskaniu pełnego członkostwa w Unii Europejskiej funkcjonują w Polsce dwa równoległe systemy legalizacji wyrobów budowlanych:

- **system krajowy** (*oznaczanie wyrobów znakiem budowlanym*), oparty generalnie na dotychczasowych zasadach, który będzie systematycznie doskonalony i rozwijany w kierunku pełnej zgodności z systemem europejskim,
- **system europejski** (*oznaczanie wyrobów znakowaniem CE*), w pełni zgodny z Dyrektywą 89/106/EWG - Wyroby budowlane.

Zakres uregulowań ustawy o wyrobach budowlanych - wprowadzanie na rynek

Jednostkowe stosowanie wyrobów budowlanych

Specyfikacje techniczne wyrobów budowlanych

krajowe
PN-B, PN-EN, AT

zharmonizowane
EN (h), ETA

Wyroby o niewielkim znaczeniu dla zdrowia i bezpieczeństwa (lista Komisji Europejskiej)

System oceny zgodności krajowy = europejski

post. przejściowe

Zadania jednostek akredytowanych

Zadania jednostek notyfikowanych

Zadania i odpowiedzialność producenta

Oznakowanie wyrobów budowlanych



Oznakowanie CE wyrobu budowlanego **oznacza, że** dokonano oceny jego zgodności z **normą zharmonizowaną** albo **europejską aprobatą techniczną** bądź - krajową specyfikacją techniczną państwa członkowskiego UE lub EOG, uznaną przez Komisję Europejską za zgodną z wymaganiami podstawowymi.

Warunki dokonania oznakowania CE

wyrobu budowlanego przez producenta :

- **istnienie zharmonizowanej specyfikacji technicznej**
- **dokonanie oceny zgodności wyrobu budowlanego z zastosowaniem systemu wskazanego w zharmonizowanej specyfikacji technicznej wyrobu**
- **wystawienie przez producenta deklaracji zgodności**

- **sposób oznaczania** wyrobów budowlanych **oznakowaniem CE**
- wymagania odnośnie towarzyszących oznakowaniu **CE dodatkowym informacjom**

zostały określone przez:

rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004r. *w sprawie systemów oceny zgodności, wymagań, jakie powinny spełniać notyfikowane jednostki uczestniczące w ocenie zgodności, oraz sposobu oznaczania wyrobów budowlanych oznakowaniem CE (Dz.U.2004.195.2011).*

Oznakowanie CE, które widnieje na wyrobie budowlanym wskazuje, że:

- 1) wyrób ten jest zgodny z Załącznikiem ZA zharmonizowanej normy europejskiej (EN) lub z Europejską Aprobata Techniczną (ETA) oraz
- 2) producent przeprowadził wymagane procedury związane z oceną zgodności.

Informacja towarzysząca oznakowaniu CE:

1) określa:

- a) producenta odpowiedzialnego za umieszczenie wyrobu na rynku oraz
- b) jednostkę certyfikującą (w wymaganych przypadkach), która wspomagała producenta w zadaniach atestacyjnych.

2) wskazuje:

- a) zharmonizowaną Normę Europejską lub Europejską Aprobata Techniczną, stanowiącą podstawę do oznakowania CE, jak również
- b) niektóre właściwości użytkowe wyrobu.

W przypadku ETA zazwyczaj właściwości użytkowe nie są przedstawiane wraz z oznakowaniem CE, ponieważ użytkownik może znaleźć te informacje w tekście ETA.

Odpowiednie właściwości użytkowe są istotne przy spełnianiu wymagań regulowanych przez prawo w jednym lub więcej państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (państwa Unii Europejskiej oraz Norwegia, Islandia i Lichtenstein), tak aby obiekty budowlane w które wbudowywany jest wyrób, mogły spełnić krajowe przepisy.

Warunki dokonania oznakowania wYROBU BUDOWLANEGO PRZEZ PRODUCENTA **znakiem budowlanym**

(art. 8 ust.1 ustawy o wyrobach budowlanych)

- producent ma swoją **siedzibę na terytorium RP**
- **dokonanie przez producenta odpowiedniej oceny zgodności** (zgodnie z wymaganym systemem oceny)
- wydanie przez producenta, na swoją wyłączną odpowiedzialność, **krajowej deklaracji zgodności z Polską Normą wyrobu albo aprobatą techniczną.**

Dla **regionalnego wyrobu budowlanego**, wymagania określa art. 8 ust. 2-4 ustawy o wyrobach budowlanych.

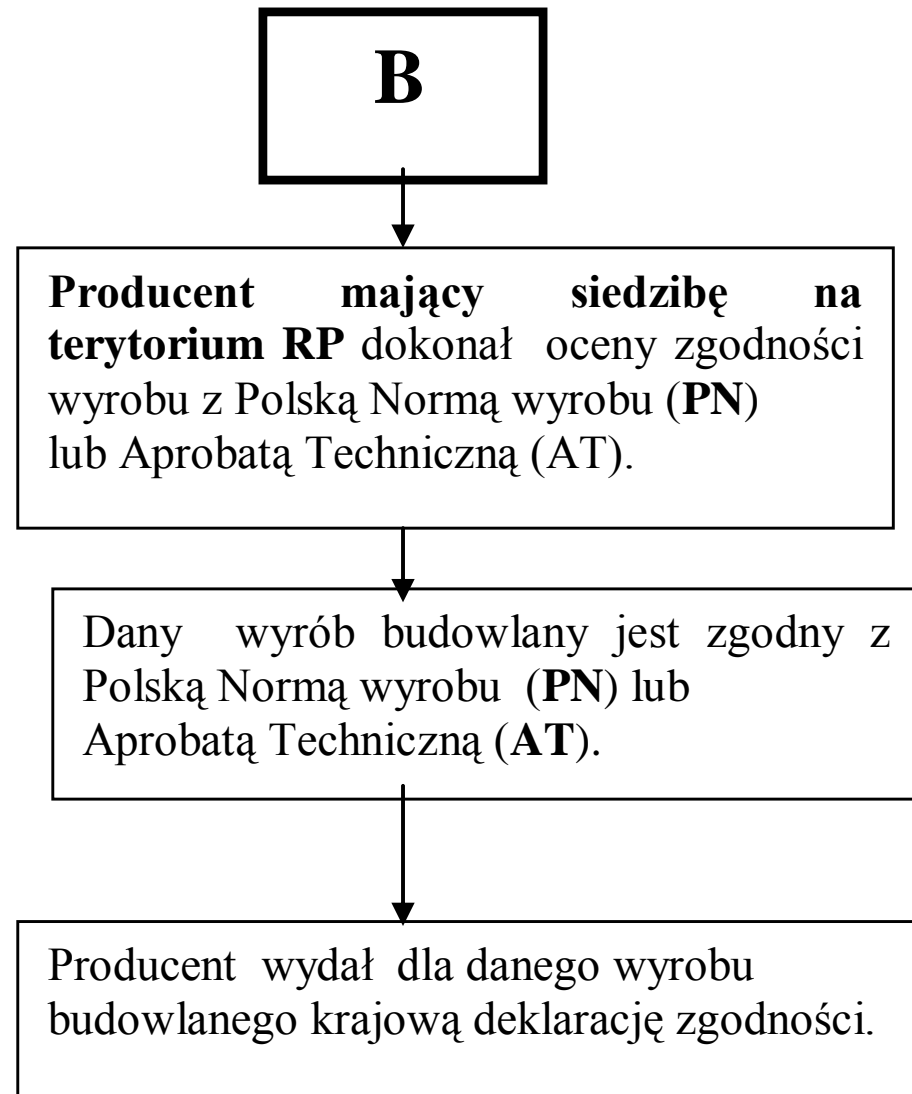
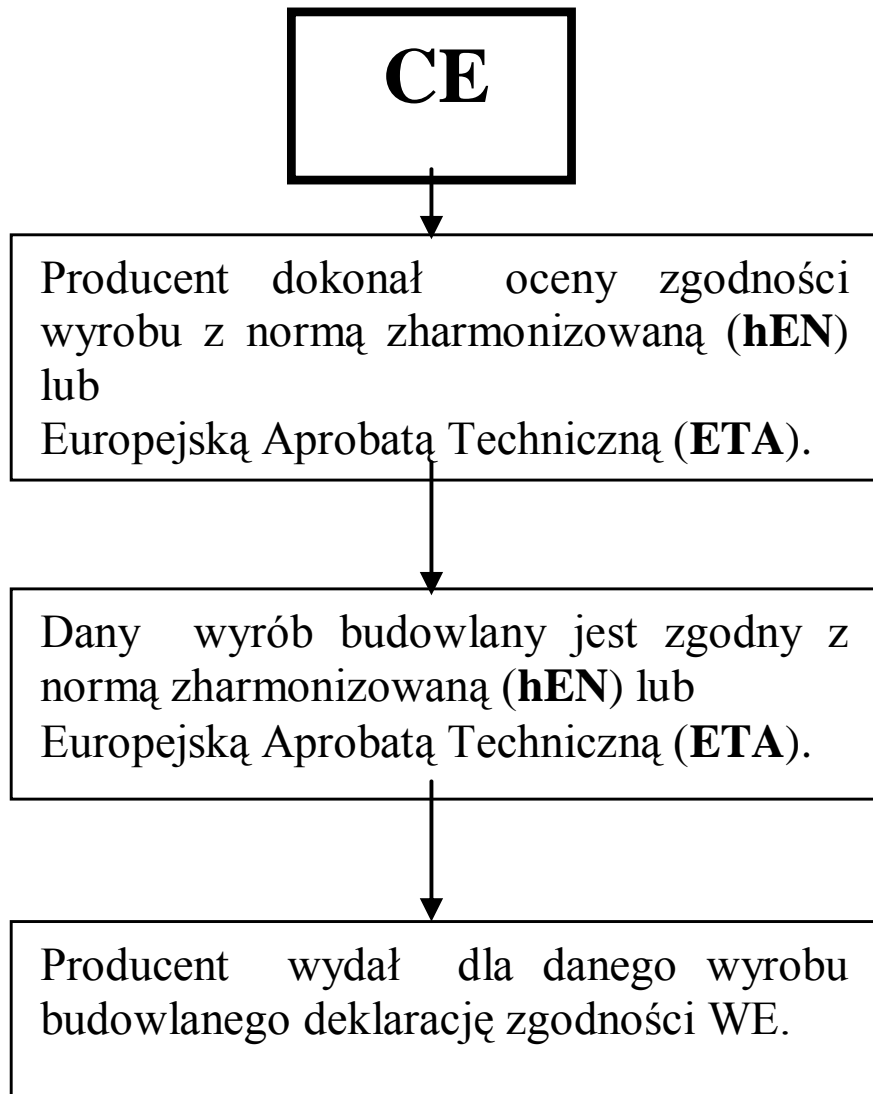
- **sposób znakowania** wyrobów budowlanych **znakiem budowlanym**
- wymagania odnośnie zawartości **obowiązkowej informacji** dołączonej do wyrobu budowlanego

zostały określone przez :

rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004r.
w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (DZ. U. 2004.198. 2041).

§ 12. 1. Do wyrobu budowlanego oznakowanego znakiem budowlanym producent jest obowiązany dołączyć informację zawierającą:

- 1) określenie, siedzibę i adres producenta oraz adres zakładu produkującego wyrób budowlany;
- 2) identyfikację wyrobu budowlanego zawierającą: nazwę, nazwę handlową, typ, odmianę, gatunek i klasę według specyfikacji technicznej;
- 3) numer i rok publikacji Polskiej Normy wyrobu lub aprobaty technicznej, z którą potwierdzono zgodność wyrobu budowlanego;
- 4) numer i datę wystawienia krajowej deklaracji zgodności;
- 5) inne dane, jeżeli wynika to ze specyfikacji technicznej;
- 6) nazwę jednostki certyfikującej, jeżeli taka jednostka brała udział w zastosowanym systemie oceny zgodności wyrobu budowlanego.



Rys 1 Co oznacza oznakowanie wyrobu budowlanego?

Czym różnią się systemy (**europejski i krajowy**) wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu?

1. Rodzajem specyfikacji technicznej (**zharmonizowana norma, europejska aprobatą techniczną, krajowa specyfikacja techniczna** państwa członkowskiego UE lub EOG uznana przez KE za zgodną z wymaganiami podstawowymi, **Polska Norma wyrobu, krajowa aprobatą techniczną**).
2. Jednostkami upoważnionymi do prowadzenia oceny zgodności (**jednostki notyfikowane, jednostki akredytowane**).
3. Rodzajem deklaracji producenta (**deklaracja WE, krajowa deklaracja zgodności**).
4. Sposobem oznakowania wyrobu i zakresem informacji towarzyszącej oznakowaniu (**znak CE, znak budowlany B**).
5. Zasięgiem stosowania wyrobu budowlanego (**kraje EOG, terytorium Polski**).

**SYSTEMY OCENY ZGODNOŚCI
(ATESTACJI ZGODNOŚCI)
WYROBÓW BUDOWLANYCH**

System oceny zgodności ustala Komisja Europejska dla danego wyrobu lub grupy wyrobów. **Jest on podawany w normach zharmonizowanych i europejskich aprobatach technicznych.**

Jest on ustalany w zależności od:

- 1) rodzaju wyrobu,**
- 2) roli, jaką odgrywa wyrób w odniesieniu do wymagań podstawowych,**
- 3) wpływu, jaki zmienność cech wyrobu może mieć na jego zdolność do spełnienia założonej funkcji,**
- 4) prawdopodobieństwa występowania wad wyrobu w trakcie produkcji.**

Ustalono sześć systemów oceny 1, 1+, 2, 2+, 3, 4 które określają wymagania dotyczące badań, które dotyczą:

1) **producenta**

oraz

2) **udziału tzw. strony trzeciej** (tzn. laboratorium akredytowanego lub notyfikowanego) – w przypadku systemów oceny **1, 1+, 2, 2+**

Dla wyrobów budowlanych określonych
jako:

**Kominy, przewody kominowe i wyroby
specjalne**

**zarówno w mandacie 105, jak i
specyfikacjach technicznych ustalono
wysoki system oceny zgodności 2+**

Systemy 2+, 2

Deklarowanie zgodności wyrobu budowlanego przez producenta na podstawie:

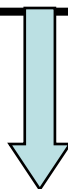
a) (zadania producenta)

- 1) wstępnego badania typu;
- 2) zakładowej kontroli produkcji;
- 3) badań próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym zgodnie z ustalonym planem badania, jeżeli dodatkowo wymaga tego zharmonizowana specyfikacja techniczna wyrobu – tylko dla Systemu 2+

b) (zadania notyfikowanej / akredytowanej jednostki)

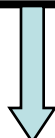
- 4) **certyfikacji zakładowej kontroli produkcji** na podstawie:
 - wstępnej inspekcji zakładu produkcyjnego i zakładowej kontroli produkcji;
 - **ciągłego nadzoru, oceny i akceptacji zakładowej kontroli produkcji – tylko dla Systemu 2+**

Mandat 105 – Kominy, przewody kominowe i wyroby specjalne.



Specyfikacje zharmonizowane z dyrektywą budowlaną dotyczące:

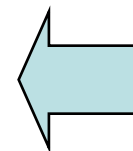
- kominów,
- przewodów kominowych i
- wyrobów specjalnych.



Wyroby budowlane zaliczane do:

- kominów,
- przewodów kominowych i
- wyrobów specjalnych

spełniające wymagania norm zharmonizowanych



Kiedy wyrób budowlany nadaje się do stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych?

Wg **art. 5 ust. 1** ustawy o wyrobach budowlanych, **wyrób budowlany nadaje się do stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych**, jeżeli jest :

- 1) **oznakowany CE**, albo
- 2) umieszczony w **określonym przez Komisję Europejską wykazie** wyrobów mających niewielkie znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa, dla których producent wydał deklarację zgodności z uznanymi regułami sztuki budowlanej (dotychczas KE nie rozpoczęła prac nad ww. wykazem), albo
- 3) **oznakowany znakiem budowlanym** (z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4).

**ZASADY KONTROLI
WYROBÓW
BUDOWLANYCH
WPROWADZONYCH DO
OBROTU**

2. Identyfikacja systemu nadzoru wyrobów budowlanych w Polsce.

Cel stworzenia systemu nadzoru wyrobów budowlanych w Polsce.

System nadzoru wyrobów budowlanych w Polsce powstał w efekcie wymagań przepisów **dyrektywy 89/106/98/EWG zwanej **dyrektywą budowlaną**. Jest ona jedną z **26 Dyrektyw Nowego Podejścia****

Podstawy prawne stworzenia systemu nadzoru wyrobów budowlanych w Polsce zawarto w nw. przepisach naszego prawa:

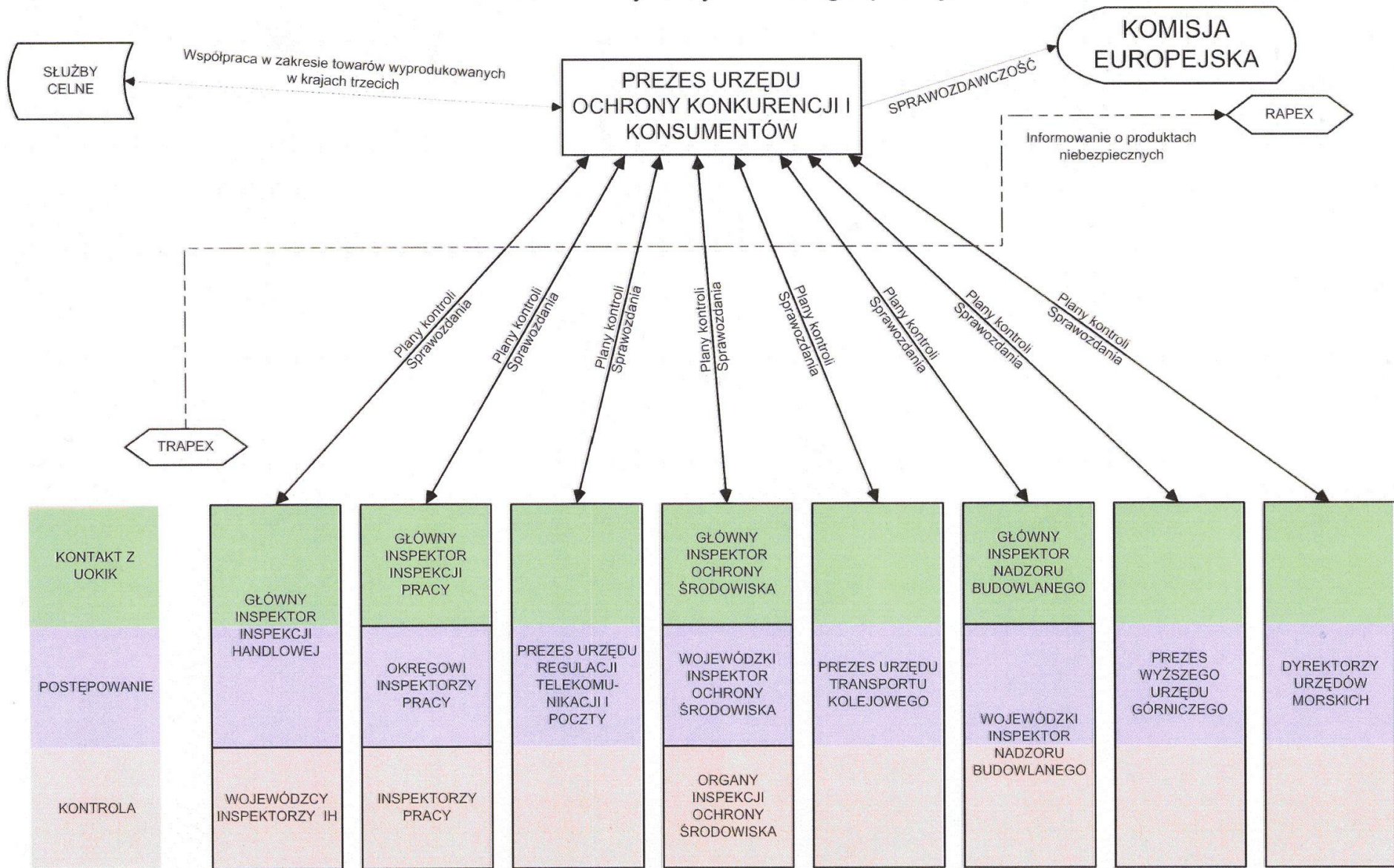
USTAWIE Z DNIA 16 KWIETNIA 2004r. O WYROBACH BUDOWLANYCH

USTAWIE Z DNIA 30 SIERPNIA 2002r. O SYSTEMIE OCENY ZGODNOŚCI

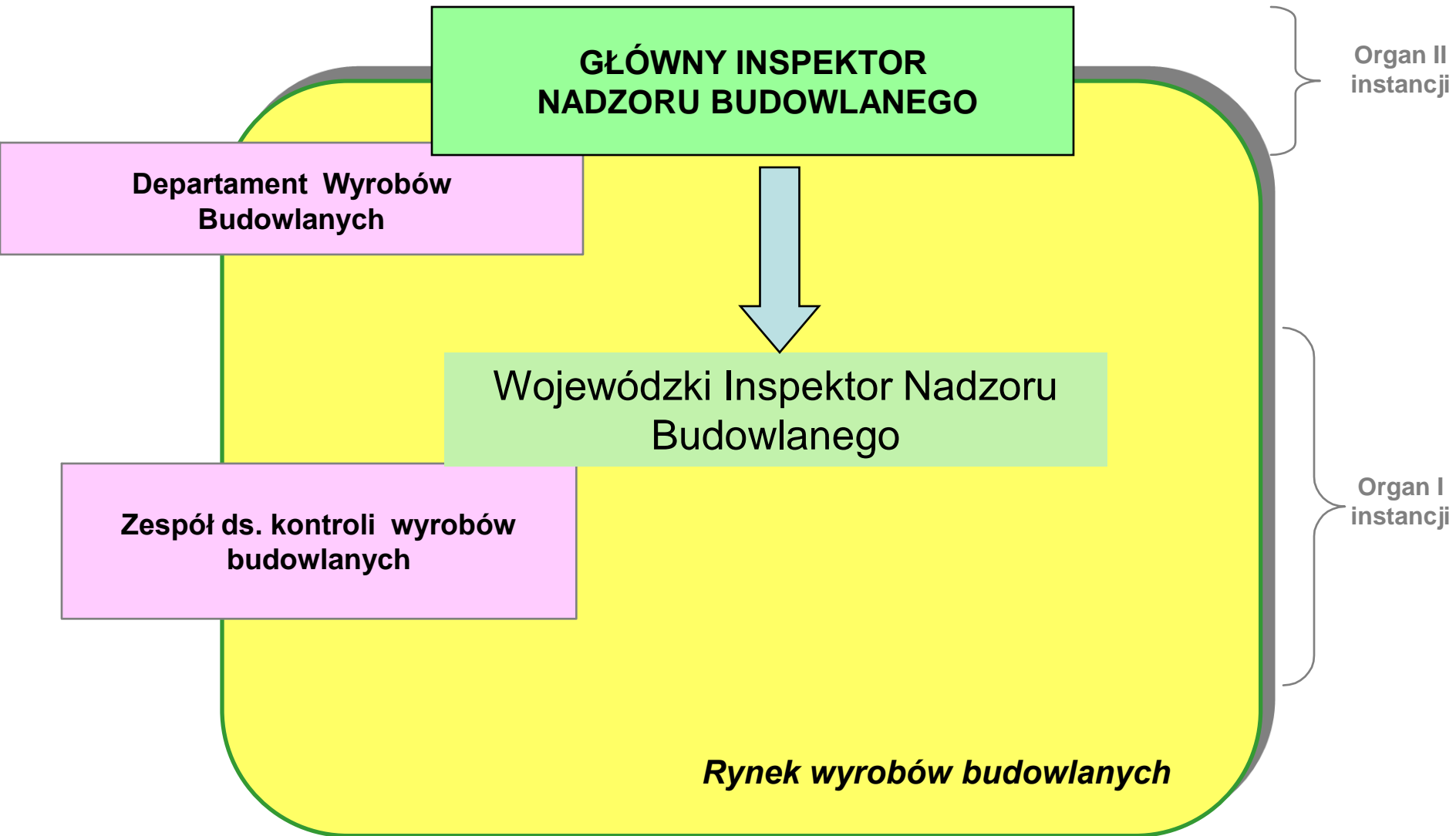
„System nadzoru wyrobów budowlanych” w Polsce jest elementem „System nadzoru rynku” - stworzonego w celu ochrony interesów konkurencji i konsumentów w Polsce, w którym funkcjonują:

- **Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów** jako organ monitorujący oraz
- **Organy wyspecjalizowane** – zajmujące się poszczególnymi grupami wyrobów.

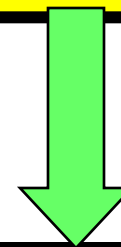
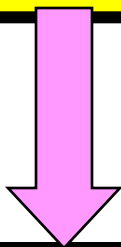
SCHEMAT ORGANIZACJI SYSTEMU NADZORU RYNKU w zakresie dyrektyw nowego podejścia



ORGANY NADZORU BUDOWLANEGO WŁAŚCIWE W SPRAWACH WYROBÓW BUDOWLANYCH WPROWADZONYCH DO OBROTU (ca 100 osób)



**Właściwość organów nadzoru budowlanego
określona przepisami ustawy
o wyrobach budowlanych**



Właściwość rzeczowa

Właściwość miejscowa

Właściwość miejscowa organów nadzoru
budowlanego określona przepisami ustawy
o wyrobach budowlanych

wojewódzki inspektor
nadzoru budowlanego

Obszar danego
województwa

Główny Inspektor
Nadzoru Budowlanego

Obszar całego
kraju

Właściwość rzeczowa organów nadzoru budowlanego określona przepisami ustawy o wyrobach budowlanych

Co podlega kontroli?

1) wyrób budowlany tzn.

- wyrób, który spełnia ustawową definicję wyrobu budowlanego i
- jest objęty zakresem mandatów Komisji Europejskiej,

2) wyrób budowlany, który jest wprowadzony do obrotu

U kogo można kontrolować wyrób budowlany?

- 1) u sprzedawcy
- 2) u producenta

Czy kontrolowany wyrób spełnia wymagania ustawy o wyrobach budowlanych?

Tak

Nie

Wszczęcie postępowania administracyjnego przez WINB

Czy wyrób budowlany jest oznakowany CE?

Tak

Nie

Decyzja WINB

POWIADOMIENIE UOKiK
„System HERMES 2”

**Czy wyrób budowlany jest oznakowany
Znakiem budowlanym B ?**

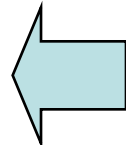
Tak

Nie

Decyzja WINB

POWIADOMIENIE GINB

KRAJOWY WYKAZ
ZAKWESTIONOWANYCH
WYROBÓW BUDOWLANYCH



**Odpowiedzialność
za stosowanie wyrobów
w budownictwie**

ustawa Prawo budowlane różnicuje formułowanie obowiązków i wymagań dotyczących **wyrobów** i **wyrobów budowlanych**.

Zapisy dotyczące stosowania **wyrobów** (w tym **wyrobów budowlanych**) przy wykonywaniu robót budowlanych:

- **art. 10** (stosowanie wyrobów)
- **art. 93 pkt 1a** (w przepisy karne)

Zapisy dotyczące **wyłącznie wyrobów budowlanych**:

- **art. 20 ust.1 pkt 3a** (obowiązek proj. ad. jednostkowego zast.)
- **art. 25 pkt 2 ; art.26 pkt 1** (obowiązki i prawa insp.n. inwest.)
- **art. 46** (przechowywanie dokumentacji)
- **art. 59a. ust. 2 pkt 3** (obowiązkowe kontrole)
- **art. 81 ust.1 pkt e** (zadania aab i nb)
- **art. 81c ust. 1** (udzielanie informacji)
- **art. 84a. ust. 1 pkt 3** (kontrola przestrzegania PB)

Odpowiedzialność za stosowanie wyrobów w budownictwie

Odpowiedzialni za stosowanie wyrobów, wprowadzonych do obrotu zgodnie z przepisami odrębnymi, są **uczestnicy procesu budowlanego** :

- **projektant** - art. 20 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy PB
- **kierownik budowy, kierownik robót** - art. 22 pkt 3
- **inspektor nadzoru inwestorskiego** - art. 25 pkt 1i **2**
- **inwestor**, jeżeli nie został ustanowiony kierownik budowy

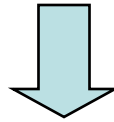
Szczególne obowiązki w zakresie stosowania wyrobów, ale **tylko** odnośnie **wyrobów budowlanych** – zostały nałożone na **inspektora nadzoru inwestorskiego** m.in. :

- sprawdzenie jakości wbudowanych **wyrobów budowlanych**,
- zapobieganie zastosowaniu **wyrobów budowlanych** wadliwych i niedopuszczonych do stosowania w budownictwie.

W tym celu zgodnie z **art. 26 pkt 1 PB inspektor nadzoru inwestorskiego** ma m.in. **prawo wydawać** kierownikowi budowy lub robót **polecenia**, potwierdzone wpisem do dziennika budowy, dotyczące **przedstawienia dowodów dopuszczenia do stosowania w budownictwie wyrobów budowlanych**.

Zgodnie z **art. 46** ustawy *Prawo budowlane*, **kierownik budowy**, a jeżeli jego ustanowienie nie jest wymagane - inwestor, jest obowiązany przez okres wykonywania robót budowlanych przechowywać dokumenty stanowiące podstawę ich wykonywania, a także **oświadczenia dotyczące wyrobów budowlanych jednostkowo zastosowanych** w obiekcie budowlanym, o których mowa w **art.10 ust. 1 ustawy o wyrobach budowlanych**, oraz udostępniać te dokumenty przedstawicielom uprawnionych organów.

art. 46 Pb



Kierownik budowy nie jest zatem zobowiązany do przechowywania przez okres wykonywania robót budowlanych - certyfikatów i deklaracji zgodności stosowanych wyrobów budowlanych.

KONTROLA **stosowania wyrobów budowlanych**

Kontrola stosowania wyrobów budowlanych znajdujących się na terenie budowy obejmuje:

Sprawdzenie, czy wyroby budowlane są:

- właściwie oznakowane, odpowiednio oznakowaniem **CE** albo **znakiem budowlanym**
- oraz, czy do wyrobu została dołączona właściwa **informacja**

Właściwe oznakowanie wyrobu budowlanego wraz z dołączoną do wyrobu **wymaganą informacją** – stanowią **informację**, o której mowa w **art.81c ust. 1 Pb**, **wskazującą, że stosowany wyrób został dopuszczony do obrotu zgodnie z przepisami.**

Kontrola stosowania wyrobów budowlanych **wbudowanych**

Kontrolujący mogą żądać **informacji** i **dokumentów**:

- kto był dostawcą / producentem wyrobu,
- informacji / oświadczenia, czy wyrób był i jak był oznakowany,
- za informacje / dokumenty wskazujące, że zastosowany wyrób budowlany był dopuszczony do obrotu zgodnie z przepisami, mogą być uznane np. informacje, które były dołączone do zastosowanych wyrobów.

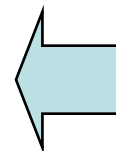
Zakres kontroli

Przeprowadzając kontrolę, organy nadzoru budowlanego mogą od uczestników procesu budowlanego, właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego **żądać**, wg **art. 81c ust. 1** ustawy Pb - **informacji** lub **udostępnienia dokumentów**, m.in. w zakresie :

- związanych z prowadzeniem robót budowlanych;
- **świadczących o dopuszczeniu wyrobu budowlanego do obrotu** albo **jednostkowego zastosowania w obiekcie budowlanym.**

Uwaga.

Wg nowych uregulowań, producent wyrobu budowlanego nie jest zobowiązany udostępnić deklarację zgodności / krajową deklarację zgodności – odbiorcy wyrobu, na żądanie.



**Sankcje za
wykonanie robót budowlanych**

**z naruszeniem ART. 10
PRAWA BUDOWLANEGO**

1. Kara grzywny :

- **art. 93 pkt 1a** - stosowanie przy wykonywaniu robót budowlanych **wyrobów**, z naruszeniem przepisu **art.10** ustawy,
- **art. 93 pkt 10** - m.in. niedopełnienie określonego w art. 81c ust. 1, **obowiązku udzielenia informacji lub udostępnienia dokumentów** związanych z prowadzeniem robót, żądanych od uczestników procesu budowlanego przez właściwy organ.

2. Kara z tytułu odpowiedzialności zawodowej

- **nakładana na osoby pełniące samodzielne funkcje** techniczne które dopuściły się czynów określonych w **art. 95** ustawy - Prawo budowlane.

3. Wstrzymanie prowadzenia robót budowlanych

Wykonanie robót budowlanych z naruszeniem wymagań **art. 10** ustawy- Prawa budowlanego, może być, zależnie od okoliczności, przesłanką do wszczęcia procedury przewidzianej w **art. 50-51** ustawy.

